

Voortgang project Bokashi d.d. 10-03-2021

In mei 2018 is Struunhoeve begonnen met het project Bokashi (fermenteren bermmaaisel) in vervolg op de ketenanalyse. De doelstelling is om in 5 jaar 5% CO₂ te verminderen van het groen afval in scope 3. Op basis van literatuuronderzoek wordt verwacht 0,15 ton CO₂ per ton groen afval te kunnen reduceren. In dit verslag leest u hoe dit project van Struunhoeve het derde jaar vergaan is.

Randvoorwaarden

Om het introduceren van de Bokashi methode tot een succes te maken is het van belang dat voldaan wordt aan de randvoorwaarden:

- beschikbaarheid van geschikte locaties vinden voor opslag;
- voldoende afnemers van het eindproduct;
- CO₂ reductie moet niet ongedaan gemaakt worden door bijkomende (transport) bewerkingen;
- Het gehele proces moet rendabel zijn.

Draagvlak

Afgelopen jaar zeiden we dat het vinden van meer Bokashi-plekken een uitdaging zou worden. Wij hebben het geprobeerd bij onze grootste compostverwerker van maaisel/slootvuil uit onze ketenanalyse "Disseldorp". Zij zagen een Bokashi-sleuf helaas nog niet zitten.

De gemeente Amsterdam is wel enthousiast over ons plan van aanpak om tijdens het ecologisch bestek Bokashi te maken. In overleg met de toezichthouder wordt vervolgens gekeken waar de Bokashi toe te passen is binnen het bestek waar bodemverbetering wenselijk is.

Ondanks het enthousiasme is er nog geen bereidheid/mogelijkheden om in gemeentelijk grondgebied een Bokashi-sleuf te realiseren. Tijdens een vergadering met aannemers van andere percelen binnen het bestek en de gemeente Amsterdam waren er wat klachten. Samengevat ging het om de eis uit het bestek om het vrijkomen van organische reststromen te minimaliseren, de opdrachtgever de lusten daarvan neemt, maar werkt niet mee om ook wat van de lasten te dragen. De gemeente neemt het als tip mee.

Het is een taaie opgave voor 2021 om de gemeente Amsterdam er toch toe te doen bewegen om de Bokashi-sleuf voor elkaar te krijgen. Een compostverwerker of een tweede agrariër is ook ideaal. Als tussenoplossing geldt uitbreiding/ophoging van het aantal te fermenteren maaisel/slootvuil bij de Firma Piet tot de mogelijkheden.

Toepassing

De firma Piet heeft het product dat is ontstaan over hun land uitgereden. Het resultaat van de Bokashi wordt steeds beter. Het is nog steeds zoeken naar de beste verhouding en de duur. Over de Bokashi van eind 2020 begin 2021 is nog te vroeg om resultaten hieruit op te maken.

Zoals eerder aangegeven willen we in samenwerking met toezichthouders van de gemeente Amsterdam kijken waar Bokashi is toe te passen binnen het bestek als bodemverbeteraar.

De kosten die we tot heden hebben gemaakt voor het project Bokashi zijn € 12.333,-.

Hoeveel reductie bereikt?

Uit de kwantitatieve dominatieanalyse blijkt dat er in 2020 veel groenafval naar compostverwerkers is gebracht wat ook gebruikt had kunnen worden voor Bokashi. Er lag een grote kans om veel Bokashi te maken. Door een gebrek aan locaties hebben we deze kans weer niet kunnen grijpen. Disseldorp of gemeente Amsterdam zou goud zijn geweest.

Wel hebben wij er alles aan gedaan om toch ons doel om in 2020 3% reductie (ieder jaar 1%) tov 2017 in scope 3 te bewerkstelligen. Dit is gelukt. Er is meer maaisel gefermenteerd tot Bokashi. De CO2 uitstoot t.o.v. voorgaande jaar is afgenomen. In 2018 was er t.o.v. basisjaar een forse afname. Dit kwam deels door de droge zomer van 2018. Hierdoor waren veel balen bij boeren (ivm schaarste) terecht gekomen/meegenomen. Dit is dezelfde CO2-uitstoot als 2018 terwijl de weersomstandigheden beter waren in 2018. Begin 2021 is verder gegaan met Bokashi om de CO2 uitstoot in scope 3 verder te laten zakken.

Knelpunt

Het heeft meer tijd nodig om draagvlak te vinden voor locaties.

2021

In 2021 willen we het knelpunten wegnemen. Verder willen we zoals eerder aangegeven Bokashi verwerken tijdens uitvoering van ons ecologisch bestek.

Indien wij een locatie erbij hebben weten wij zeker dat een reductie van 4% tov 2017 (basisjaar) teweeg kan brengen in Scope 3. Firma Piet is voor het komende jaar nog steeds bereidt om mee te werken aan het Bokashi-project. Verder proberen we tijdens het project steeds meer kennis op te bouwen. Wij zijn nog steeds vol vertrouwen dat wij een tweede plek gaan vinden om Bokashi te maken.